

क्लैव्यं मा स्म गमः पार्थ नैतत्त्वय्युपपद्यते ।

क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं त्यक्तवोत्तिष्ठ परन्तप ॥ ३ ॥

हे पार्था! असा नामर्द होऊं नको, हे तुला शोभत नाही! अरे, शत्रुस संतप्त करणारा तू! मनाचा हा क्षुद्र दुबळेपणा

झटकून देऊन युद्धास उभा रहा. ॥ ३ ॥

क्लैव्यमिति । हे पार्थ! क्लैव्यं कातर्यं मा स्म गमः न प्राप्नुहि । यतस्त्वय्येतन्नोपपद्यते योग्यं न भ

वति । क्षुद्रंतुच्छंहृदयदौर्बल्यंकातर्यं त्यक्त्वा युद्धायोत्तिष्ठ हे परन्तप! शत्रुतापन । ॥ ३ ॥

हे पार्था! असा नामर्द होऊं नको, कायर बनू नको, कारण हे योग्य नाही, तुला शोभत नाही! हे परन्तपा! अरे, शत्रुस

संतप्त करणारा तू! मनाचा हा क्षुद्र दुबळेपणा आणि तुच्छ कायरता झटकून देऊन युद्धास उभा रहा. ॥ ३ ॥

नाहं कातर्येण युद्धादुपरतोऽस्मि किंतु युद्धस्यान्यायत्वादिति -----

मी कायरतेने युद्धापासून उपरत झालेलो नाही, परंतु हे युद्ध न्याय्य नसल्याने ते मी करणार नाही, असा भाव-----

अर्जुन उवाच ।

अर्जुनबोलला

कथं भीष्ममहं सङ्ख्ये द्रोणं च मधुसूदन ।

इषुभिः प्रतियोत्स्यामि पूजार्हावरिसूदन ॥ ४ ॥

परम पूजनिय अशा या भीष्मद्रोणांचा, अरे शत्रुदमनकारी मधुसूदना! मी, युद्धांत बाणांनी का प्रतिकार करावा ? ॥ ४ ॥

कथमिति । भीष्मद्रोणौ पूजायामहौ योग्यौ तौ प्रति कथमहं योत्स्यामि तत्रापीषुभिः । यत्र वाचापि योत्स्यामीति

वक्तुमनुचितंतत्र बाणैः कथं योत्स्यामीत्यर्थः । हे अरिसूदन! शत्रुनिर्दलन । ॥ ४ ॥

परम पूजनिय अशा या भीष्मद्रोणांसी युद्ध आणि ते देखिल बाणांनी मी कसा करणार, अरे शत्रुदमनकारी अरिसूदना!

जेथे ज्यांच्यासी मी युद्ध करेन असे बोलणे देखिल अनुचित, तेथे मी बाणांनी युद्ध कसा करणार असा भाव. ॥ ४ ॥

तर्हि तव देहयात्रापि न स्यादिति चेत्तत्राह -----

तर मग तुमचा उदरनिर्वाह देखिल होणार नाही त्या विषयी बोलतो आहे.

गुरूनहत्वा हि महानुभावान्

श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके ।

हत्वार्थकामांस्तु गुरूनिहैव

भुञ्जीय भोगान् रुधिरप्रदिग्धान् ॥ ५ ॥